

ЗАХІДНОДОНБАСЬКИЙ ІНСТИТУТ
Міжрегіональної Академії управління персоналом

Кафедра економіки та менеджменту
Спеціальність менеджмент

КУРСОВА РОБОТА

з дисципліни Основи підприємницької діяльності
тема Аналітична оцінка стійкості торговельного підприємства

Студента Крайника Д.О.
прізвище, ім'я, по батькові
Групи ІН35-9-23-Б1М(4.0д)
Перевірів Сокиринська І.Г., к.ек.н.

підпис, прізвище, ім'я, по батькові,
вчений ступінь, звання, посада

**Нормоконтроль Пестова О.А.,
доцент кафедри**

підпис, прізвище, ім'я, по батькові,
вчений ступінь, звання, посада

Павлоград
2025

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО - МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ОЦІНЮВАННЯ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА	
1.1. Зміст фінансової стійкості компанії та фактори, що її зумовлюють	5
1.2. Спосіб аналізу фінансової ситуації компанії	11
РОЗДІЛ 2. АНАЛІТИЧНА ОЦІНКА ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ТОРГІВЕЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА	
2.1. Характеристика техніко – економічних показників діяльності ТОВ «Фарби»	16
2.2. Оцінка та аналіз фінансового стану досліджуваного підприємства	21
РОЗДІЛ 3. ВИЯВЛЕННЯ ГОЛОВНИХ ШЛЯХІВ ПОКРАЩЕННЯ ФІНАНСОВОГО СТАНУ КОМПАНІЇ	28
ВИСНОВКИ	34
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	36

ВСТУП

У процесі господарської діяльності економічні відносини між людьми функціонують як визначена система, що включає об'єкти і суб'єкти цих відносин, різні форми зв'язків між ними. В економіці системний підхід ґрунтується на глибоких дослідженнях причинних зв'язків і закономірностей розвитку соціально-економічних процесів.

Підприємство розглядається як елемент загальної економічної системи держави, яке у свою чергу, теж є економічною системою. Теорія управління розглядає організацію як систему, що сама розвивається, та яка може з визначеним ступенем гнучкості реагувати на зміни зовнішнього середовища.

Підприємство в процесі виробничо-господарської діяльності постійно вступає в прямі і непрямі відносини з постачальниками сировини, споживачами продукції і конкурентами. Останні, виходячи з мети будь-якого підприємства – створити свого споживача, намагаються зміцнити своє становище на ринку, послабляючи тим самим становище інших підприємств.

У таких умовах їх діяльність неможливо захистити від небажаних потрясінь. Тому, виникають проблеми захищеності діяльності підприємства від негативних впливів зовнішнього середовища, а також здатності швидко усунути загрози або пристосуватися до існуючих умов, що не позначаються негативно на його діяльності. Вирішення даних питань являє собою оцінку фінансового стану підприємства. Зміст даного поняття містить у собі систему заходів, що забезпечують конкурентну стійкість і економічну стабільність підприємства.

Очевидно, що успіх чи невдача підприємницької діяльності багато в чому залежать від вибору складу й структури продукції чи послуг, що створюються підприємством. При цьому важливо не лише правильно вирішити, що виготовляти, а й безпомилково визначити, як виробляти, тобто шляхом застосування яких технологій і яких моделей організації

виробництва й управління. Від відповіді на ці запитання залежать фінансові результати і в кінцевому підсумку фінансова стійкість підприємства.

Актуальність обраної теми дослідження полягає в тому, що успішне функціонування вітчизняних комерційних підприємств у складному, динамічному і невизначеному середовищі залежить від результатів оцінювання його фінансового потенціалу, оскільки від ефективності його формування й розвитку залежить рівень конкурентоспроможності кожного підприємства та стійкість його конкурентної позиції в умовах розвитку ринкових відносин в Україні.

Об'єктом дослідження є процес ефективності управління торгівельною діяльністю промислового підприємства задля забезпечення його фінансової стійкості.

Методи досліджень: горизонтальний метод економічного аналізу, коефіцієнтний метод фінансового аналізу, табличний і графічний методи, метод абсолютних та відносних різниць.

Мета дослідження – оцінка фінансового стану підприємства та розробка напрямків щодо покращення його фінансової стійкості в сучасних умовах господарювання.

Основні завдання курсової роботи:

- розкрити теоретичні та методичні основи оцінки фінансового стану підприємства;
- проаналізувати показники фінансово – економічної діяльності ТОВ «Фарби»;
- на підставі розглянутого матеріалу та методики у першому розділі здійснити оцінку фінансового стану досліджуваного комерційного підприємства;
- визначити шляхи підвищення фінансової стійкості підприємства в складних нестабільних ринкових умовах господарювання.

Для оцінки фінансового стану підприємства використовувалися законодавчо встановлені форми фінансової звітності.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИКО - МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ОЦІНЮВАННЯ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Зміст фінансової стійкості компанії та фактори, що її зумовлюють

На сучасному етапі пріоритетними завданнями розвитку економіки є зростання продуктивності виробництва, а також забезпечення стійких позицій підприємств на внутрішньому та міжнародному ринках. В умовах ринкової економіки фінансово-господарська діяльність підприємств базується на самофінансуванні, а при недостатності власних фінансових ресурсів – на залученні позикових коштів. Саме тому важливо розуміти ступінь фінансової незалежності підприємства від позикового капіталу, а також його загальну фінансову стійкість.

З метою визначення поняття «економічна стійкість підприємства» ми провели аналіз елементів цього терміна, що дало змогу виявити наступні показники та узагальнити їхні характеристики.

1. Система управління підприємством, яка має забезпечувати належну ефективність в межах допустимих відхилень, що характеризується як стан балансу або стабільності. Під станом рівноваги (або балансу) слід розуміти стабільність ключових показників системи, наприклад: обсягу постачання та рівня прибутку, а також допустимі відхилення від їхніх цільових (заданих) значень.

2. Економічна рівновага описує стан ринкової економіки, який характеризується збалансованістю двох протилежних чинників (наприклад, витрат та доходу, попиту та пропозиції). Вона може бути нестійкою (тимчасовою) або стійкою (довготривалою).

3. Стійкість. Стійкість — це здатність економічної системи, яка зіткнулася з небажаними відхиленнями, що перевищують допустимі межі, відновити свій стабільний стан за рахунок власних та залучених ресурсів.

4. Економічні ресурси. Зважаючи на те, що стабільна робота підприємства залежить від його внутрішньої спроможності ефективно використовувати всі наявні в його розпорядженні засоби, актуально з'ясувати, що ж мається на увазі під економічними ресурсами [13].

Економічні ресурси – це всі природні, людські та створені людиною ресурси, які використовуються для виготовлення товарів і надання послуг.

Отже, економічна стійкість підприємства – це такий збалансований стан його ресурсів, який дозволяє отримувати стабільний прибуток, забезпечуючи умови для сталого розвитку та розширення діяльності в довгостроковій перспективі, зважаючи на основні зовнішні та внутрішні чинники [7].

Оскільки сучасні джерела не містять чіткого визначення чи повного переліку чинників, що впливають на економічну стійкість підприємства (ЕСП), виникає необхідність їхнього виявлення. В якості основи для аналізу будуть використані фактори, що призводять до неспроможності чи банкрутства компаній. Такий підхід обґрунтовується тим, що неспроможність, як правило, спричинена фінансовими проблемами, які порушують збалансоване функціонування економічних ресурсів і, відповідно, ослаблюють економічну стабільність суб'єкта господарювання.

Ключовим елементом управління підприємством є фінансово-господарський аналіз, який дозволяє оцінити ефективність його діяльності та визначити такі показники, як платоспроможність, рентабельність, ліквідність. Ці показники відображають фінансову стійкість підприємства, тобто його здатність функціонувати незалежно від зовнішніх кредиторів.

Фінансово стабільним вважається підприємство (або організація), яке здатне покривати свої активи власними коштами, ефективно управляє своїми розрахунками, запобігаючи виникненню необґрунтованої дебіторської та кредиторської заборгованості, та своєчасно розраховується за своїми зобов'язаннями.

Фінансова стабільність характеризується стійким перевищенням доходів над витратами, що надає підприємству можливість вільно розпоряджатися

своїми фінансовими ресурсами та, завдяки їхньому раціональному використанню, підтримує безперервність виробничого і збутового циклу.

Тобто, фінансова стійкість фірми – це стан її фінансових ресурсів, їхнє розміщення та застосування, що забезпечує розвиток компанії шляхом зростання прибутку і капіталу, при цьому зберігаючи її платоспроможність та кредитоспроможність за допустимого рівня ризику. Отже, фінансова стійкість формується у процесі всієї господарської діяльності та є головною складовою загальної стабільності підприємства [24].

Численні джерела пропонують різноманітні класифікації як зовнішніх, так і внутрішніх чинників, що впливають на фінансову стабільність підприємства. Проте, розглядаючи їх окремо, неможливо отримати цілісну картину для всебічного розуміння їхнього впливу [8]. Саме тому запропонована класифікація чинників (рис. 1.1) являє собою об'єднання та систематизацію багатьох елементів в єдину класифікаційну схему.

Фінансовий стан підприємства піддається постійним змінам під впливом різноманітних внутрішніх і зовнішніх факторів. З цієї причини ні саме підприємство, ні учасники ринку не вважають достатніми лише дискретні звітні дані щодо його фінансового положення. Їм потрібна якісна оцінка фінансового стану, тобто розуміння його стабільності у часі, здатності зберігати свою стійкість за різних обставин, а також визначення превентивних заходів, необхідних для підтримки цього стабільного стану або для подолання передкризових чи кризових ситуацій.

Аналіз фінансової стійкості підприємства передбачає комплексне вивчення обсягу та структури його активів і зобов'язань з метою встановлення фінансової стабільності та автономності. Окрім цього, він включає оцінку відповідності фінансово-господарської діяльності організації її цілям, зафіксованим у статутних документах.

Рис. 1.1. Основні чинники, що впливають на фінансову стабільність компанії [8]

Залежно від поставлених перед фахівцем цілей, розрізняють декілька видів фінансового аналізу:

1. Попередній огляд (або експрес-оцінка);

2. Деталізований аналіз фінансового становища підприємства (що передбачає менш суворі часові та ресурсні обмеження порівняно з експрес-аналізом) [13].

Експрес-аналіз полягає в опрацюванні обмеженої кількості суттєвих та легкодоступних для визначення показників, а також їхньому подальшому відстеженні. Вибір набору індикаторів для такого аналізу завжди має суб'єктивний характер. Жодних уніфікованих стандартів у цій сфері не встановлено. Основною метою експрес-аналізу є формування чіткої та доступної оцінки фінансового стану і тенденцій розвитку господарюючого суб'єкта. Під час проведення аналізу допускається розрахунок різноманітних показників та його доповнення підходами, що ґрунтуються на досвіді та професійних знаннях фахівця.

Поглиблений аналіз забезпечує комплексну та повну оцінку фінансового стану компанії (табл. 1.1).

Таблиця 1.1

Система комплексного аналізу фінансово-господарської діяльності підприємства [13]

1. Попередній огляд економічного і фінансового становища суб'єкта.	1.1. Характеристика загальної спрямованості фінансово-господарської діяльності; 1.2. Виявлення “хворих” статей звітності.
2. Оцінка й аналіз економічного потенціалу суб'єкта господарювання.	2.1. Оцінка майнового стану: 2.1.1. Побудова аналітичного нетто; 2.1.2. Вертикальний аналіз балансу; 2.1.3. Горизонтальний аналіз балансу; 2.1.4. Аналіз якісних зрушень у майновому становищі; 2.2. Оцінка фінансового становища: 2.2.1. Оцінка ліквідності; 2.2.2. Оцінка фінансової стійкості.
3. Оцінка й аналіз результативності фінансово-господарської діяльності суб'єкта господарювання.	3.1. Оцінка виробничої (основної) діяльності; 3.2. Аналіз рентабельності; 3.3. Оцінка становища на ринку цінних паперів.

Крім того, здійснюється аналіз наявних методів визначення ризиків неплатоспроможності компанії:

- 1) всебічний аналіз фінансових показників;
- 2) кореляційний аналіз, що передбачає упорядкування різноманітних чинників за рівнем їхнього несприятливого впливу на фінансове становище компанії;
- 3) SWOT-аналіз – вивчення переваг та недоліків компанії з урахуванням внутрішніх чинників, а також сприятливого чи несприятливого впливу зовнішніх обставин, які можуть спричинити кризову фінансову ситуацію для підприємства;
- 4) дискримінантний метод, що базується на застосуванні емпіричних показників;
- 5) п'ятифакторна модель Е. Альтмана [23].

Таким чином, слід зазначити, що застосування кожної із згаданих моделей та методик для передбачення банкрутства українських підприємств є недоцільним. Це зумовлено тим, що економіка наразі проходить етап реформування, національні економічні умови відрізняються, і кожна галузь володіє власною специфікою. Саме тому в Україні активно здійснюється розробка методик оцінювання банкрутства, які враховуватимуть характерні особливості економічного розвитку держави.

Отже, фінансова стійкість є однією з ключових характеристик діяльності підприємства в умовах ринку. Якщо компанія фінансово стабільна, вона отримує переваги перед конкурентами у залученні інвестицій, отриманні позик, виборі постачальників та підборі кваліфікованого персоналу. Крім того, така компанія підтримує добрі відносини з державою та суспільством, оскільки своєчасно сплачує податки, внески до соціальних фондів, заробітну плату співробітникам, дивіденди акціонерам, а також забезпечує повернення кредитів та відсотків за ними банкам. Чим вище стійкість підприємства, тим більше воно незалежно від несподіваної зміни ринкової кон'юнктури і, отже, тим менше ризик виявитися на краю банкрутства.

1.2. Спосіб аналізу фінансової ситуації компанії

Підприємство являє собою відкриту економічну систему, яка знаходиться у постійній взаємодії із зовнішнім оточенням. Внаслідок цього ефективність діяльності підприємства значною мірою визначається здатністю „відбивати” негативні чинники середовища свого існування. Саме тому, велика кількість сучасних наукових публікацій в області економіки та фінансів присвячена дослідженню конкурентоспроможності підприємства.

Конкурентоспроможність торговельних компаній — це показник успішності та ефективності їхньої комерційної та операційної діяльності на конкурентному ринку в тривалій перспективі. Вона визначається поєднанням взаємопов'язаних елементів, таких як загальна здатність підприємства конкурувати та його стійкість (стабільність). Цей комплексний підхід гарантує успішне виконання основних функціональних завдань бізнесу [5].

Надійність комерційної організації має гарантувати її безперебійну діяльність, особливо в періоди несприятливого впливу чинників зовнішнього чи внутрішнього середовища. Крім того, фінансове становище компанії є ключовою складовою забезпечення загальної стабільності торговельного суб'єкта та його економічного потенціалу.

Оцінка фінансового стану торговельного підприємства в аспекті забезпечення його конкурентоспроможності повинна ґрунтуватися на таких аспектах:

- оцінка повинна враховувати галузеві особливості підприємств роздрібною торгівлі;
- оцінка повинна виключати дублювання показників, які покладено в основу оцінки інших складових конкурентоспроможності підприємства торгівлі;
- метою оцінки є не комплексне вимірювання фінансового стану підприємства, а здатність фінансового стану надати загальну стійкість підприємству під час забезпечення конкурентоспроможності [12].

Під час формування в аспекті забезпечення конкурентоспроможності необхідно враховувати такі галузеві особливості:

1. Торгівля є галуззю з високою оборотністю капіталу.
2. Торгівля є найбільш гнучкою, що дозволяє їй швидше адаптуватися до зовнішніх обурень.
3. У структурі оборотного капіталу торговельних підприємств домінують досить ліквідні товарні запаси.
4. У фінансовому відношенні поточна діяльність торговельного підприємства відбивається у постійній трансформації короткострокових активів та пасивів.

Ключовою характеристикою фінансового становища суб'єкта господарювання є його стійкість з огляду на тривалий період. Крім того, фінансовий стан слугує основним показником для визначення ризиків кризових явищ на підприємстві.

При діагностиці фінансової нестабільності торговельних підприємств фахівці зазвичай виділяють наступні основні аспекти [24]:

- здатність розраховуватися за зобов'язаннями (індикатори абсолютної ліквідності та покриття);
- рівень фінансової стійкості (показники автономії та забезпечення діяльності власними обіговими коштами);
- результативність діяльності (показники рентабельності продажів та капіталу);
- ділова активність (індикатори оборотності запасів, дебіторської та кредиторської заборгованості).

Такий підхід дає можливість у повній мірі визначити рівень фінансового стану торговельного підприємства та здатність попередити фінансову кризу.

Що стосується критерію платоспроможності, то коефіцієнти абсолютної ліквідності та покриття відображують співвідношення між оборотними активами різного рівня ліквідності та короткостроковою заборгованістю. Однак у даній роботі ми обмежимося оцінкою лише коефіцієнта покриття

(поточної ліквідності), оскільки він і так враховує всю величину оборотних коштів.

При оцінці фінансової незалежності торговельних підприємств від зовнішніх джерел фінансування, зазвичай, доцільно обмежуватися лише коефіцієнтом автономії [6].

Крім цього, комплексна оцінка конкурентоспроможності підприємства повинна виключати дублювання показників під час оцінки кожної її складової. Так, наведений критерій ефективності діяльності є окремим елементом конкурентостійкості торговельного підприємства.

Відповідно до цього, для визначення фінансового стану суб'єктів роздрібної торгівлі, що є важливою складовою їх конкурентоспроможності, було відібрано такі показники:

- X1 – коефіцієнт поточної ліквідності;
- X2 – коефіцієнт фінансового ризику;
- X3 – коефіцієнт автономії;
- X4 – коефіцієнт фінансової стабільності.

Завдання обраних показників для підприємств роздрібної торгівлі є такі:

- коефіцієнт поточної ліквідності відображає потенційну платоспроможність підприємства та його здатність своєчасно виконувати короткострокові фінансові зобов'язання;

- показник фінансового ризику встановлює граничні значення, які можуть вказувати на загрозу неплатоспроможності суб'єкта господарювання. Цей індикатор дозволяє здійснити об'єктивну оцінку фінансової стабільності та характеризує співвідношення між залученим і власним капіталом. Динамічне зростання цього показника є ознакою посилення залежності компанії від зовнішніх джерел фінансування, що суттєво зменшує її фінансову стійкість;

- показник фінансової автономії відображає фінансову самостійність підприємства від залучених коштів, що свідчить про його фінансову стійкість у довгостроковій перспективі;

- показник фінансової стійкості дає змогу оцінити співвідношення власного та залученого капіталу, що, своєю чергою, сприяє фінансовій самостійності компанії.

З метою аналізу фінансового становища підприємства роздрібної торгівлі було застосовано чотири основні індикатори, кожен з яких має відповідне нормативне значення [6]:

- $X1$ (коефіцієнт поточної ліквідності) ≥ 1 ;
- $X2$ (коефіцієнт фінансового ризику) $\leq 0,5$, критичним вважається 1;
- $X3$ (коефіцієнт автономії) $> 0,5$, критичним вважається 0,5;
- $X4$ (коефіцієнт фінансової стабільності) ≥ 1 .

Основною метою розробки методики оцінки фінансового стану підприємств роздрібної торгівлі було впровадження такого підходу, який дозволяв би отримувати достовірну фінансову інформацію про рівень фінансової стабільності досліджуваних компаній.

Система оцінювання фінансового стану торговельного підприємства базується на множенні мінімальних еталонних значень обраних індикаторів. Проте важливо зазначити, що підвищення коефіцієнта поточної ліквідності ($X1$), коефіцієнта автономії ($X3$) та коефіцієнта фінансової стабільності ($X4$) вказує на позитивні зміни у функціонуванні підприємства. Водночас, коефіцієнт фінансового ризику ($X2$), навпаки, має демонструвати тенденцію до зниження відносно нормативного показника. Відповідно, при оцінюванні фінансового стану коефіцієнт фінансового ризику ($X2$) інтерпретується обернено порівняно з іншими показниками.

Це має також і економічну інтерпретацію, оскільки конкурентоспроможність та фінансова стійкість підприємства – це два показника, які не завжди знаходяться у прямій залежності один від іншого. Так як для забезпечення конкурентоспроможності необхідно використання додаткових фінансових резервів, що у поточному стані знижує фінансову стійкість підприємства. У довгостроковій перспективі здатність підтримування належного рівня конкурентоспроможності гарантує

онкурентоспроможність підприємству, а це, в свою чергу, підвищує рівень фінансової стійкості.

Відповідно, індикатор (Y_j) фінансового стану j -го комерційного підприємства визначається за допомогою формули [6]:

$$Y_j = \frac{X_1 + X_2 + X_3}{X_4} \quad (1.1)$$

Комплексний індикатор (Y_j) фінансового стану підприємства, розрахований на основі мінімальних значень обраних метрик, становить 0,5. Це означає, що суб'єкти господарювання, у яких значення Y_j дорівнює або перевищує 0,5, мають стабільне фінансово-економічне становище. Крім того, зростання цього показника свідчить про сприятливу динаміку у зміцненні фінансової стійкості та підвищенні їх конкурентоспроможності.

Цей метод оцінювання фінансового стану для забезпечення конкурентоспроможності торговельних підприємств можна застосовувати на практиці на підприємствах різних типів.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІТИЧНА ОЦІНКА ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ТОРГІВЕЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА

2.1. Характеристика техніко – економічних показників діяльності ТОВ «Фарби»

Історія приватного підприємства торгової компанії «Колор-Юніон» (далі як ТОВ «Фарби») почалась в 1995 році. Саме у 1995 р. було організовано напрям автопокриттів - перший напрям в структурі «Фарби».

Вони почали свою роботу з пропозиції ринку відомих фінських емалей алкіду марки Sadolin виробництва світового концерну Akzo Nobel. С розвитком ринку і інноваційних технологій вони розширили свій портфель за рахунок продукції бренду Dyna Coat, продуктова лінійка якої представляє акрилові фарби і базові емалі, лаки, ґрунтовки, шпаклювання і інші необхідні матеріали. Наявність пігментів в Dyna Coat дозволяє за допомогою мікс-машин отримати десятки тисяч відтінків фарби. Не так давно компанія додала в свій асортимент супутні матеріали марки SunMight, які набувають популярності на українському ринку.

Сьогодні компанія забезпечує своїх клієнтів повною системою товарів, необхідних для поверхневого ремонту автомобіля.

Будівельний бум, який почався в кінці 90-х, підштовхнув компанію організувати в 1997 році будівельний напрям, покликаний забезпечити своїх клієнтів комплексним підходом у вирішенні питань фарбування.

Вона поставляє на ринок України відомі у всьому світі бренди Sadolin, Pinotex, Casco і Synteko. Фарби ТМ Sadolin володіють високою якістю і прості у вживанні. З їх допомогою можна легко змінити фасад і інтер'єр приміщення, забарвити стіни, стелі, меблі і металеві конструкції.

Продукція марки Pinotex надійно захистить вироби з натуральної деревини від дії довкілля; сьогодні марка Pinotex у всьому світі вважається еталоном якості серед деревозахисних засобів.

Шведські підлогові покриття ТМ Synteko включають тоніровочні масла для глибокого просочення і захисту деревини, а також лаки для покриття і захисту готової підлоги.

Універсальні багатопрофільні матеріали ТМ Casco представляють високоякісні клеї, здатні надійно приклеїти лінолеум, паркет, а також металеві, керамічні і скляні матеріали при різних температурних режимах; герметики, шпаклювання і сухі суміші.

Вже в 1998 р. компанія відкрила третій спеціалізований напрям - друкарський.

Сьогодні представляє такі знамениті бренди як «Flint Group» і «XSYS Print Solution» і має в своїй продуктивній лінійці все, що необхідне для друку - офсетні, трафаретні, флексографічні фарби, фарби для глибокого друку і різні допоміжні матеріали.

З 2021 року компанія «Фарба» активно бере участь в процесі створення конструкцій з натуральної деревини, організувавши в своїй структурі напрям покриттів по дереву.

Сьогодні вона поставляє своїм клієнтам повний комплекс необхідних матеріалів: лаки, фарби і морилки ТМ «Wood Coatings» і клейові системи ТМ «Casco Adhesives». Товари цих марок виробляються світовим концерном «Akzo Nobel», мають відмінну якість і володіють високою стійкістю до хімічної і механічної дії і мають високий попит у професіоналів.

Діяльність компанії охоплює:

- здійснення будь-якої господарської діяльності, зокрема торгівлі, посередництва та інших форм, що не заборонені чинним законодавством;
- співпраця з закордонними партнерами в економічній сфері;
- задоволення соціальних та матеріальних потреб працівників за рахунок прибутку, а також забезпечення безпечних умов праці.

Юридично підприємство зареєстровано в м. Павлограді. Організаційно-правова форма: приватне підприємство, ІНН 305975104108, код за ЄДРПОУ 30597517, № свідоцтва 03474280.

Основні види діяльності:

- оптова торгівля будівельними матеріалами;
- інші види оптової торгівлі;
- торговельна діяльність з продажу широкого спектра товарів;
- виготовлення лакофарбових матеріалів;
- оренда інших машин та устаткування.

Статутний фонд на момент створення ТОВ «Фарби» відповідно до установчих документів передбачений у розмірі 5000,0 грн., згідно змін до статуту, зареєстрованих Павлоградською міською Радою від 16.11.2004 р., про то що зроблено запис у журналі обліку реєстраційних справ за № 12321050003000059 розмір статутного фонду збільшено до дол. США, що за курсом НБУ станом на 10.11.2025 р. становить 2653250,0 грн. Засновником являється Акціонерне товариство «Аявайм» м.Талін.

Підприємство здійснює реалізацію лакофарбових та супутніх матеріалів за чотирма основними напрямками:

- автомобільний;
- будівельний;
- поліграфічний;
- промисловий.

Серед основних торгових марок, представлених в асортименті, є фінські, шведські, німецькі та естонські бренди, а саме Sadolin, Dynacoat, Novol, Casco, Akzo Nobel Industrial, Pinotex, Schonox, Opticor, Makroflex, Izover, Narrow Web, Offset, Liquid Inks та інші найменування.

Постачальників та покупців підприємства відображає табл. 2.1 та 2.2.

Таблиця 2.1

Основні постачальники ТОВ «Фарби»

Найменування постачальника	Вид поставки матеріала	Умови оплати
ТОВ "Новол Україна" м. Павлоград	Лакофарбові матеріали	Відстрочка платежа
ПП "Елізіум" м. Дніпропетровськ	Лакофарбові матеріали	Відстрочка платежа

Лакофарбові матеріали, що пропонує ТОВ «Фарби», належать до високоякісної професійної продукції. При цьому вони не є найдорожчими серед аналогічних товарів на ринку. Ці матеріали розраховані переважно на споживача середнього цінового сегмента, який використовує їх для високоякісної поліграфії, втілення дизайнерських ремонтних проектів або виготовлення якісних виробів з деревини.

Таблиця 2.2

Основні покупці ТОВ «Фарби»

Найменування покупця	Вид поставки матеріалу	Умови оплати
ТОВ „Агава” м.Дніпропетровськ	Лакофарбові матеріали	Відстрочка платежу
ТОВ „Дімітріс” м.Київ	Лакофарбові матеріали	Відстрочка платежу
ВТ „Нью Сервіс” м.Дніпропетровськ	Лакофарбові матеріали	Відстрочка платежу
ТОВ „Епіцентр” м.Київ	Лакофарбові матеріали	Відстрочка платежу
ПП „Жаклін” м.Павлоград	Лакофарбові матеріали	Відстрочка платежу
ТОВ „Марбел Рогань” м.Харків	Лакофарбові матеріали	Відстрочка платежу
ТОВ УРП "Арт-Флекс" м. Дніпропетровськ	Лакофарбові матеріали	Відстрочка платежу
ПП «Гран Палета» м.Одеса	Лакофарбові матеріали	Відстрочка платежу
ТОВ «Олді» м.Київ	Лакофарбові матеріали	Відстрочка платежу
ПКП ТВ «Трейд Лінк» м.Харков	Лакофарбові матеріали	Відстрочка платежу

Компанія надає не тільки якісну, сертифіковану продукцію, а й забезпечує клієнтів комплексним сервісом, що охоплює:

- відстрочку платежу, систему знижок та бонусів;
- організацію доставки продукції;
- консультації щодо формування асортименту та ціноутворення;
- постачання торговельного та тонуального обладнання, а також мікс-машин;
- технічну підтримку та консультації щодо використання обладнання та матеріалів;
- рекламну підтримку;
- допомогу в оформленні торгових точок та викладці продукції;
- навчальні семінари та майстер-класи.

За допомогою даних табл. 2.3 проаналізуємо основні техніко-економічні показники підприємства.

Таблиця 2.3

Техніко-економічні показники ТОВ «Фарби» протягом 2022-2024рр.

Показники	Од. вим.	2022р.	2023р.	2024р.	(+/-) 2024 р.	
					від 2022р.	від 2023р.
Доход від реалізації продукції	тис. грн.	48596,6	57183,2	72337	23740,4	15153,8
Чистий дохід від реалізації продукції	тис. грн.	37895,2	46843,6	59308,3	21413,1	12464,7
Собівартість реалізованої продукції	тис. грн.	33112,0	42292,8	53739,7	20627,7	11446,9
Чистий прибуток (збиток)	тис. грн.	214,8	199,3	51	-163,8	-148,3
Операційні витрати	тис. грн.	36895,1	3920,5	5258,3	-31636,8	1337,8
Чисельність	чол.	47	54	56	9	2
Середня зарплата	грн.	1050	1110	1450	400	340
Чистий прибуток на одного чол.	тис. грн./ чол.	4,57	3,69	0,91	-3,66	-2,78

Згідно даних наведених в таблиці 2.3. чистий дохід від реалізації продукції в 2022р. становив 37895,2 тис. грн., в 2008р. склав 46843,6 тис. грн., в 2024 – 59308,3 тис. грн., абсолютне відхилення від 2022 р. складає 21413,1 тис. грн., це свідчить про стабільний розвиток підприємства. Збільшення доходу від реалізації продукції звітному періоді на 12464,7 тис. грн. констатує факт вдалої маркетингової політики та збільшення асортименту наданих послуг. Підвищується середня заробітна плата по підприємству та відділ з продажу поповнюється 11 чоловіками протягом трьох останніх років.

Зростання собівартості реалізованої продукції та витрат на оплату праці призвело до скорочення чистого прибутку підприємства. У 2024 році його розмір був на 148,3 тис. грн. меншим порівняно з базовим періодом.

В цілому, ТОВ «Фарби» підвищує основні показники ефективності власної комерційної діяльності та є прибутковим підприємством в сучасних складних умовах розвитку ринкових відносин.

2.2. Оцінка та аналіз фінансового стану досліджуваного підприємства

Фінансовий стан підприємства – це загальна характеристика, яка формується в результаті взаємодії всіх складових його фінансової діяльності та залежить від економічних і виробничих чинників. Він описується за допомогою системи показників, що відображають наявність, розподіл та використання фінансових ресурсів компанії [4].

Фінансове становище підприємства визначається результатами його виробничої, комерційної та фінансово-господарської діяльності. Відповідно, усі ці напрямки діяльності справляють на нього прямий вплив. Передусім, стабільне виробництво та реалізація якісної продукції позитивно позначаються на фінансових показниках підприємства.

Загалом, чим більші обсяги виробництва та реалізації продукції і послуг та чим нижча їхня собівартість, тим вищою є прибутковість організації, що

позитивно позначається на її фінансовому стані.

Нерегулярність виробничої діяльності, зниження якості продукції та проблеми з її збутом призводять до скорочення фінансових надходжень на підприємство, що, своєю чергою, погіршує його платоспроможність.

Цей взаємозв'язок працює і в зворотному напрямку: нестача коштів може призвести до проблем із забезпеченням матеріалами, а це, своєю чергою, вплине на виробництво.

Фінансова діяльність підприємства повинна забезпечувати регулярне надходження та ефективне використання коштів, виконання платіжних зобов'язань і дотримання кредитної дисципліни, досягнення збалансованого співвідношення власного та позикового капіталу, а також фінансову стабільність задля успішної роботи компанії.

Це зумовлює значущість і необхідність регулярного аналізу фінансового стану підприємства, який відіграє ключову роль у підтримці його стабільності.

Таким чином, фінансове становище є одним із ключових аспектів функціонування будь-якого підприємства.

Основна мета оцінювання фінансового стану підприємства в контексті антикризового управління полягає у розробці та впровадженні заходів. Ці заходи мають бути спрямовані на оперативне відновлення платоспроможності, досягнення належного рівня фінансової стабільності суб'єкта господарювання. Крім того, вони мають забезпечити здатність підприємства продовжувати свою операційну діяльність та подальший розвиток, підтримувати прибутковість і нарощувати виробничий потенціал, а також слугувати основою для прийняття обґрунтованих управлінських рішень [12].

Для аналізу фінансового стану ТОВ «Фарби» пропонується застосувати методологію Власової Н.О., що дозволить провести оцінку фінансової стійкості компанії та відстежити її зміни протягом останніх трьох звітних періодів.

Ця методика оцінки фінансового стану передбачає обчислення таких показників: коефіцієнт поточної ліквідності, коефіцієнт фінансового ризику, коефіцієнт автономії та коефіцієнт фінансової стабільності підприємства [6].

Коефіцієнт поточної ліквідності буде обчислено на основі вихідних даних, представлених у табл. 2.4, із застосуванням зазначеної формули [13]:

$$K_3 = (K_i + \Gamma_k + D_3 + Z_3) / П, \quad (2.1)$$

де K_i - кошти, що обліковуються на банківських рахунках;

Γ_k - готівка в наявності;

D_3 - заборгованість інших суб'єктів перед компанією;

Z_3 - запаси матеріалів для виробництва та витрати;

$П$ - дійсні обов'язки.

Таблиця 2.4

Дані для оцінювання фінансового становища ТОВ «Фарби» протягом 2022-2024 років, тис.грн.

№	Показники	2022р.	2023р.	2024р.
1	Кошти на розрахунковому та інших рахунках	81	57	21
2	Гроші в касі	215	164	18
3	Дебіторська заборгованість	15981	16610	17425
4	Виробничі запаси і затрати	12009	12457	14744
5	Поточні зобов'язання	31458	33577	35227
6	Позикові кошти	3078	3114	3606
7	Валюта балансу	28224	30714	34994
8	Власний капітал	4056	4227	4987

Таким чином, для ТОВ «Фарби» значення коефіцієнту поточної ліквідності за роками становить:

$$X1_{(2022)} = K_3 = (81 + 215 + 15981 + 12009) / 31458 = 0,89.$$

$$X1_{(2023)} = K_3 = (57 + 164 + 16610 + 12457) / 33577 = 0,87.$$

$$X1_{(2024)} = K_3 = (21 + 18 + 17425 + 14744) / 35227 = 0,91.$$

Значення коефіцієнту тримається на одному рівні, але не перевищує 1, що характеризує недостатність оборотних коштів підприємства.

Коефіцієнт фінансового ризику (КФ.Р) буде обчислено на підставі даних, наведених у таблиці 2.4, та з використанням відповідної формули [13]:

$$K_{\text{Ф.Р}} = (K_i + \Gamma_k) / \Pi. \quad (2.2)$$

Для досліджуваного підприємства значення коефіцієнтів фінансового ризику складуть:

$$X2_{(2022)} = K_{\text{Ф.Р}} = (81 + 215) / 31458 = 0,009.$$

$$X2_{(2023)} = K_{\text{Ф.Р}} = (57 + 164) / 33577 = 0,007.$$

$$X2_{(2024)} = K_{\text{Ф.Р}} = (21 + 18) / 35227 = 0,001.$$

Значення коефіцієнту не перевищує 0,5, тобто підприємство ефективно здійснює комерційну діяльність.

Одним із визначальних індикаторів, що відображає фінансову стабільність компанії, є частка власного капіталу в загальній сумі всіх активів підприємства, тобто співвідношення сукупного власного капіталу до підсумкової суми балансу підприємства. У фінансовій практиці цей відносний показник має назву коефіцієнт автономії. За значенням цього коефіцієнта (КА) оцінюють ступінь незалежності підприємства від залученого (позикового) капіталу [13].

$$K_A = \text{Власний капітал} / \text{Загальна сума капіталу}. \quad (2.3)$$

Для ТОВ «Фарби» значення коефіцієнту автономії за роками становить:

$$X3_{(2022)} = K_A = 4056 / 28224 = 0,144.$$

$$X3_{(2023)} = K_A = 4227 / 30714 = 0,138.$$

$$X3_{(2024)} = K_A = 4987 / 34994 = 0,143.$$

Збільшення обсягу власного капіталу підприємства посилює його стійкість до економічних негараздів. Цей принцип добре усвідомлюється як

кредиторами, так і керівним складом організації. Відповідно, управлінський персонал прагне до щорічного нарощування розміру власного капіталу компанії.

Коефіцієнт фінансової стабільності (КФ.Р) буде обчислено на основі початкових даних таблиці 2.4 та із застосуванням формули [13]:

$$K_{\Phi.C} = \text{Власний капітал/позикові кошти.} \quad (2.4)$$

Для досліджуваного підприємства значення коефіцієнтів фінансової стабільності складуть:

$$X4_{(2022)} = K_{\Phi.C} = 4056/3078 = 1,32.$$

$$X4_{(2023)} = K_{\Phi.C} = 4227/3114 = 1,36.$$

$$X4_{(2024)} = K_{\Phi.C} = 4987/3606 = 1,38.$$

На рис. 2.1 представлено розвиток ключових показників, що відображають фінансовий стан організації.

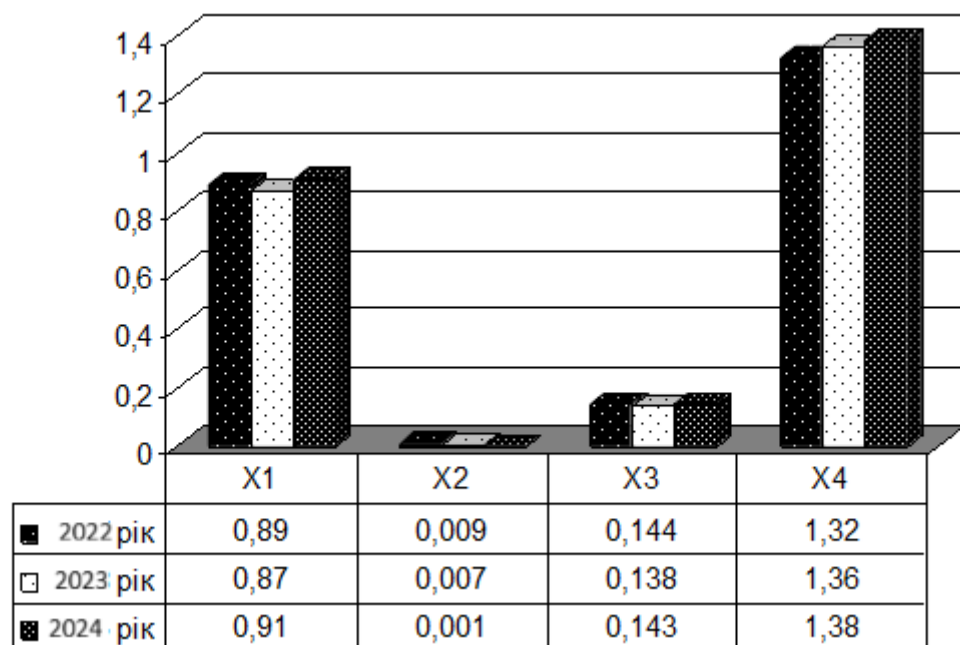

Рис. 2.1. Динаміка коефіцієнтів фінансового стану ТОВ «Фарби» протягом 2022 – 2024 рр.

Розрахувавши значення досліджених коефіцієнтів, можливо визначити інтегральний показник фінансового стану приватного підприємства. Визначимо інтегральний показник для ТОВ «Фарби» за форм. 1.1:

$$Y_{j(2022)} = \frac{0,89 + 0,009 + 0,144}{1,32} = 0,79.$$

$$Y_{j(2023)} = \frac{0,87 + 0,007 + 0,138}{1,36} = 0,75.$$

$$Y_{j(2024)} = \frac{0,91 + 0,001 + 0,143}{1,38} = 0,76.$$

На рис. 2.2 наведено тенденції розвитку узагальненого показника фінансового стану підприємства упродовж досліджуваного трирічного періоду.

Рис. 2.2. Динаміка інтегрального показника фінансового стану ТОВ «Фарби» протягом 2022 – 2024 рр.

Для оцінки фінансового стану підприємства, комплексний показник (Y_j), сформований на основі мінімально допустимих значень вибраних індикаторів, повинен бути вищим за 0,5. Це свідчить про те, що підприємства з показником $Y_j \geq 0,5$ характеризуються стабільним фінансово-економічним становищем.

У поточному випадку, інтегральний індикатор фінансового стану перевищує визначене мінімальне значення. Однак, порівняно з 2022 роком, його величина зменшилася на 0,3, що наголошує на необхідності розробки стратегічних напрямків для оптимізації фінансової діяльності ТОВ «Фарби».

РОЗДІЛ 3

ВИЯВЛЕННЯ ГОЛОВНИХ ШЛЯХІВ ПОКРАЩЕННЯ ФІНАНСОВОГО СТАНУ КОМПАНІЇ

Всі рішення, що ухвалюються на підприємстві, поділяються на два типи: тактичні та стратегічні. Тактичні рішення спрямовані на використання поточного фінансово-економічного потенціалу. Стратегічні ж стосуються процесів формування та нарощування фінансових ресурсів, забезпечують безпеку функціонування системи та є основою загальної стратегії компанії. Цей комплекс стратегічних рішень, що відображає характер реагування на зміни факторів внутрішнього та зовнішнього середовища підприємства, називається «стратегією економічної безпеки». Вона включає дві основні групи: стратегії підтримки економічної безпеки (такі як усунення існуючих загроз, запобігання можливим ризикам, компенсація збитку) та стратегії відновлення економічної безпеки (наприклад, збільшення прибутків, зниження витрат, продаж активів, а також комплексна стратегія відновлення).

Серед головних завдань економічної безпеки підприємства виділяють:

- підтримання оптимального рівня фінансової ефективності, стійкого фінансового становища та самостійності суб'єкта господарювання;
- формування технологічної самостійності та здобуття високої конкурентної здатності для підприємства;
- досягнення дієвого керівництва та оптимальної організаційної будови компанії;
- скорочення шкідливих наслідків виробничої та економічної діяльності для навколишнього середовища;
- забезпечення ефективного правового захисту всієї діяльності компанії;
- забезпечення надійного захисту інформації та комерційної таємниці, а також підтримка належного інформаційного забезпечення для ефективної роботи всіх структурних підрозділів організації;

- ефективна організація захисту працівників компанії, її активів та ділових інтересів [19].

Зважаючи на те, що фінансова стабільність компанії безпосередньо залежить від системи та результатів стратегічного розвитку, ключовим етапом її забезпечення є передбачення чинників впливу та основних показників безпеки. Формування стратегічного плану має враховувати виробничі завдання, наявні ресурси та можливості їх реалізації, конкурентне оточення, а також загальні умови діяльності.

Розглядуване підприємство пропонує широкий спектр комерційних послуг та займається виробничою діяльністю. За оцінками компанії, її продукція має попит і відзначається високою якістю. Однак, основною проблемою є значна собівартість. Це пов'язано з високою капіталомісткістю виробництва та підвищеними цінами на сировину й матеріали, що закупаються для виготовлення продукції. Отже, ключовим завданням для ТОВ «Фарби» є зниження собівартості продукції.

Ключові напрямки зменшення витрат включають ефективне використання всіх ресурсів, задіяних у виробничому процесі, як трудових, так і матеріальних. Наприклад, значну частку в структурі виробничих витрат становить оплата праці. Відповідно, важливим завданням є оптимізація обсягу праці, необхідного для виготовлення продукції, підвищення ефективності роботи та раціоналізація штатної кількості персоналу.

Зменшення трудомісткості продукції та підвищення продуктивності праці можливо досягти різними методами. Ключовими серед них є механізація та автоматизація виробничих процесів, розробка та впровадження сучасних вискооефективних технологій, а також заміна й модернізація застарілого обладнання.

На цьому підприємстві використовується обладнання з низькими технічними характеристиками, яке можна реалізувати без будь-яких втрат для виробництва. Це сприятиме скороченню трудових витрат на виготовлення власної продукції. Отримані кошти доцільно інвестувати в

нове, ресурсозберігаюче обладнання, що забезпечить зростання фондівіддачі.

Скорочення амортизаційних витрат основних виробничих фондів можливе завдяки їх більш ефективному використанню та максимальному завантаженню.

Загалом, в умовах кризи неплатежів, підприємство стикається з дефіцитом обігових коштів, труднощами з реалізацією продукції, що призводить до накопичення значних обсягів готової продукції на складах, а також зі складнощами у стягненні дебіторської заборгованості.

Щодо джерел надходження коштів, то до них належать:

1. Збут продукції із негайною повною оплатою або зі знижкою..
2. Отримання належних коштів.
3. Відчуження накопичених грошових ресурсів.
4. Збут непрофільних матеріальних та нематеріальних активів.
5. Запозичення коштів у банків.
6. Залучення фінансових ресурсів та інших активів для формування або поповнення капіталу.

Перші чотири підходи є більш прийнятними, оскільки вони не призводять до збільшення загальної суми балансу. У цих випадках грошові кошти генеруються шляхом реорганізації наявних активів. Два інші варіанти можуть застосовуватися для підтримки поточної ліквідності лише у виняткових ситуаціях, тому що вони спричиняють відволікання запозичених фінансових ресурсів від їхнього запланованого використання.

Проте, щодо поточної ліквідності, відповідний коефіцієнт перебуває в межах норми. Водночас, підприємство стикається з певними труднощами щодо наявності грошових коштів. У зв'язку з цим, доцільно акцентувати увагу на збільшенні обсягів реалізації продукції за готівковий розрахунок. Сприяти цьому має обґрунтована маркетингова політика, яка включатиме пошук нових, більш фінансово забезпечених споживачів, освоєння нових

ринків збуту, розширення дистрибуційної мережі та підвищення якісних характеристик продукції.

Для досягнення оптимального значення показника абсолютної ліквідності, зберігаючи поточний обсяг короткострокових зобов'язань, підприємству необхідно володіти 26,84 тис. грн. у вигляді грошових коштів або високоліквідних фінансових інструментів. Альтернативним сценарієм є зниження короткострокової заборгованості до 2,5 тис. грн. Проте, цей варіант є непрактичним, оскільки він призведе до значної нестачі обігових коштів, що унеможливить здійснення поточної операційної діяльності. Отже, вирішенням цієї проблеми є комплексне удосконалення виробничих процесів та розширення каналів збуту для реалізації продукції на відповідну суму, можливо, із застосуванням знижок.

Загальний обсяг дебіторської заборгованості та товарно-матеріальних запасів забезпечує покриття поточних активів на належному рівні. За умови ефективного управління дебіторською заборгованістю, можна сформувати необхідні кошти, а частину цих надходжень спрямувати на погашення кредиторської заборгованості. Проте, для цього необхідно обрати оптимальні терміни та форми розрахунків з контрагентами (зокрема, попередня оплата, відстрочка платежу, оплата після відвантаження продукції). Рекомендовано надавати відтермінування платежів клієнтам, оскільки це сприяє збільшенню обсягів реалізації.

Для збільшення власного капіталу насамперед необхідно визначити вартість його залучення з різноманітних джерел. Перед тим, як використовувати зовнішні джерела для поповнення власного капіталу, слід максимально задіяти можливості його формування за рахунок внутрішніх ресурсів. Головними внутрішніми джерелами є прибуток та амортизаційні нарахування.

Отже, для покращення роботи даного підприємства необхідно виконати наступне:

- 1) пришвидшити використання обігових коштів через вдосконалення постачання;
- 2) зменшити споживання електроенергії шляхом перегляду та оптимізації використання обладнання, обмеження функціонування окремих пристроїв, запровадження систем зонного та локального освітлення, а також інших відповідних заходів;
- 3) скорочення витрат на обробку продукції завдяки оновленню обладнання та впровадженню сучасних технологій [14].

Необхідно розробити адаптивну систему дисконтів та кредитування для гуртових клієнтів, а також проаналізувати результативність організації та здійснення періодичних розпродажів за зниженими цінами.

Ці заходи дадуть змогу збільшити дохід та прибуток до бажаного рівня, що забезпечить підвищення рентабельності капіталу.

Якщо обсяг власного капіталу, сформованого з внутрішніх ресурсів, виявляється недостатнім, виникає потреба у зверненні до зовнішніх джерел фінансування. Це зумовлює необхідність розробки емісійної політики підприємства. Основною ціллю такої політики є залучення на ринку цінних паперів потрібного обсягу власних фінансових ресурсів у максимально стислі терміни. Процес керування вартістю залученого капіталу з зовнішніх джерел характеризується значною складністю і вимагає належної кваліфікації від виконавців.

Для ефективного управління дебіторською заборгованістю найбільш доречними є такі методи:

1. Аналіз тривалості прострочення дебіторської заборгованості та її зіставлення із середньогалузевими показниками, даними конкурентів і показниками попередніх періодів;
2. Регулярна оцінка кредитного ліміту з урахуванням фактичного фінансового стану клієнтів;
3. Якщо виникають труднощі з отриманням коштів, то слід вимагати забезпечення у розмірі, не меншому за суму заборгованості;

4. Застосування господарських судів для повернення заборгованості, якщо вона забезпечена поручительством або гарантією;
5. Уступка прав вимоги за дебіторською заборгованістю фінансовим установам за умови її економічної доцільності;
6. При реалізації великого обсягу продукції необхідно своєчасно надати рахунок до оплати клієнту;
7. Надсилання платіжних документів клієнтам поштовим зв'язком заздалегідь до настання терміну оплати [22].

Аналіз фінансового стану свідчить, що покращення фінансової стабільності та ліквідності підприємства, а також зростання власного капіталу є цілком досяжним. Це можливо передусім завдяки подальшому збільшенню обсягів продажів, розмірів прибутку та підвищенню рівня рентабельності.

Основними заходами для покращення фінансової стабільності підприємства є такі:

- Оптимізація використання виробничих активів організації;
- Покращення раціональності застосування обігових ресурсів організації;
- Підвищення ефективності роботи;
- Збільшення обсягів продажу товарів;
- Зменшення витрат на матеріали та операційну діяльність;
- Охоплення нових сегментів ринку для продукції;
- Залучення фінансових ресурсів.

Дотримання цих рекомендацій дозволить ТОВ «Фарби» покращити своє фінансове становище в складних ринкових умовах, що склалися нині в Україні.

ВИСНОВКИ

В результаті оцінки фінансового стану підприємства виявлено, що істотний вплив на забезпечення фінансової стійкості підприємства справляють кошти, що додатково мобілізуються на ринку позичкових капіталів. Зрозуміло, що чим більше коштів може залучити підприємство, тим значніші його фінансові можливості. Водночас зростає і фінансовий ризик нездатності підприємства своєчасно і в повному обсязі розплатитися зі своїми кредиторами. І тут велику роль можуть відіграти резерви як одна із форм фінансової гарантії платоспроможності суб'єкта господарювання.

З точки зору впливу на фінансову стійкість підприємства і необхідності врахування їх при управлінні нею визначальними внутрішніми факторами є:

- галузева належність суб'єкта господарювання;
- структура продукції чи послуг, які випускаються підприємством, її частка в загальному платоспроможному попиті;
- розмір оплаченого статутного капіталу;
- величина й структура витрат, їхня динаміка порівняно з грошовими доходами;
- склад майна і фінансових ресурсів, включаючи запаси й резерви, їхній склад і структуру.

Ступінь інтегрального впливу наведених факторів на фінансову стійкість залежить не лише від сили кожного фактору та співвідношення між ними, а й від тієї стадії виробничого циклу, в якій у даний момент перебуває підприємство, і відповідності їй управлінських дій по забезпеченню фінансової стійкості.

Фінансовий стан підприємства — це комплексне поняття, яке є результатом взаємодії всіх елементів системи фінансових відносин підприємства, визначається сукупністю виробничо-господарських факторів і характеризується системою показників, що відображають наявність, розміщення і використання фінансових ресурсів

Метою оцінки фінансового стану підприємства в системі антикризового управління є розробка і реалізація заходів, направлених на швидке відновлення платоспроможності, відновлення достатнього рівня фінансової стійкості підприємства, встановлення можливості підприємства продовжувати свою господарську діяльність, подальшого розвитку, забезпечення прибутковості і зростання виробничого потенціалу і ухвалення відповідних рішень.

Для оцінки фінансового стану обрано приватне підприємство «Фарби», предметом діяльності якого є комерційна, посередницька, торгова та інші види господарської діяльності, не заборонені чинним законодавством. За результатами аналізу техніко-економічних показників зроблено висновок що підприємство є прибутковим, але значення отриманого чистого прибутку протягом 2022-2024 рр. значно знизилося.

Для оцінки та аналізу економічного потенціалу було запропоновано використати методику Власової Н.О. Розраховане значення інтегрального показника фінансового стану перевищувало встановлене значення, тобто 0,5, але у порівнянні з 2022р. – значення знизилося на 0,3, що констатувало необхідність визначення напрямків вдосконалення фінансової діяльності ТОВ «Фарби».

Для підтримки сучасного стану та розвитку фінансового потенціалу підприємства запропоновані основні шляхи підвищення фінансової стійкості підприємства, а саме: підвищення інтенсивності використання оборотних активів підприємства; підвищення продуктивності праці; подальше збільшення обсягів реалізації товарів; зниження матеріальних операційних витрат; розширення ринку збуту продукції (товарів); залучення інвестицій (кредитів) та ін.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Годящев, М.О., 2021. Управління персоналом підприємства як фактор підвищення його ділової активності. Інтелект ХХІ, № 3, с. 74-79.
2. Демкович, О.С., 2022. Сутність та основні чинники адаптації персоналу підприємств у ринкових умовах господарювання. Вісник Національного університету «Львівська політехніка», № 727: «Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку», с. 46-48.
3. Довгань, Л.Є. та Ткач, В.В., 2023. Збереження та розвиток персоналу підприємств: проблеми та сучасні підходи до їх вирішення. Економіка та суспільство, Вип. 15, с. 296-302.
4. Єсінова, Н.І. 2021. Економіка праці та соціально-трудові відносини: навчально-методичний посібник. Харків: ХДУХТ, 189 с.
5. Зіновська, С.І., 2022. Необхідність використання системи управління персоналом на промислових підприємствах. В: Г.М. Тарасюк, ред. Менеджмент суб'єктів господарювання в умовах забезпечення сталого розвитку: колективна монографія. Житомир: ЖДТУ. с. 101-106.
6. Зіновська, С.І., 2023. Аналіз існуючих методів прогнозування ефективності використання персоналу на підприємствах. В: Автори тез, Центр фінансово-економічних наукових досліджень, ред., Перспективні напрямки розвитку економіки, обліку, управління та права: теорія і практика: Міжнародна науково-практична конференція. Полтава, Україна, 20 Жовтень 2018. Полтава: ЦФЕНД, Ч. 2.
7. Зіновська, С.І., 2022. Використання організаційного механізму управління кадровим потенціалом на промислових підприємствах України. Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Економічні науки», Вип. 32, с. 81–86.
8. Зіновська, С.І., 2024. Методичний інструментарій оцінки результативності механізму управління ефективністю використання

персоналу підприємств харчової промисловості. Вісник Херсонського національного технічного університету, №2, с. 56–63.

9. Зіновська, С.І., 2023. Напрями покращення ефективності управління персоналом на промислових підприємствах. В: А.В. Білий, Колектив авторів, Київський економічний науковий центр, ред., Економіка, управління, фінанси: проблеми та перспективи розвитку: Всеукраїнська науково-практична конференція. Київ, Україна, 15 Вересень 2022. Київ: ГО «Київський економічний науковий центр».

10. Калина, А.В., 2021. Організаційно-економічний механізм регулювання оплати праці у системі категорій корпоративної соціальної відповідальності. Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. Серія: Економічні науки, № 4(49), с. 232-237.

11. Калина, А.В., 2025. Організаційно-економічний механізм стимулювання праці як чинник гідної праці. Соціально-трудові відносини: теорія та практика, № 2, с. 144-147.

12. Каличева, Н.Є. та Стецюк, М.І., 2022. Удосконалення системи управління персоналом в умовах розвитку підприємства. Вісник економіки транспорту і промисловості, № 49, с. 195-198.

13. Касич, А.О. та Бурба, О.А., 2021. Інноваційні підходи в практиці управління персоналом конкурентоспроможного підприємства. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство, Вип. 16, Ч. 1, с. 130-134.

14. Качан, Є.П. та Шушпанов, Д.Г. 2023. Управління трудовими ресурсами: навчальний посібник. Київ: Видавничий Дім «Юридична книга», 258 с.

15. Кендюхов, О. та Романченко, В., 2023. Особливості управління персоналом на малому підприємстві. Збірник наукових праць Державного економіко-технологічного університету транспорту. Серія: Економіка і управління, Вип. 34, с. 472-479.

16. Кириченко, О.В., 2022. Персонал як фактор упровадження систем адміністративних послуг в органах публічної влади. Державне управління: теорія та практика, № 2.
17. Колот, А.М., 2020. Організаційно-економічний механізм регулювання заробітної плати і шляхи його вдосконалення (на матеріалах промислових підприємств України). Доктор наук: автореферат дисертації. Київський національний економічний університет, 36 с.
18. Корсаков, Д.О., 2021. Організаційна діагностика системи управління персоналом підприємства. Економіка розвитку, № 3 (59), с. 84–87.
19. Кравець, І.М. та Рушанян, С.С., 2022. Управління персоналом малого підприємства: особливості та шляхи вдосконалення. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство, Вип. 9, с. 88-92.
20. Крамаренко, А.В., 2023. Формування організаційно-економічного механізму управління персоналом промислового підприємства з позицій зацікавлених сторін. Ефективна економіка, № 8.
21. Криворучко, О.М. та Водолажська, Т.О. 2024. Управління персоналом підприємства: навчальний посібник. Харків: ХНАДУ, 200 с.
22. Крушельницька, О.В. та Мельничук, Д.П. 2023. Управління персоналом: навчальний посібник. 2-ге вид. Київ: Кондор, 308 с.
23. Лелі, Ю.Г., 2023. Сучасні системи управління персоналом та їх вплив на ефективність роботи підприємства. Теоретичні і практичні аспекти економіки та інтелектуальної власності, Вип. 1, Т. 2, с. 95-98.
24. Лук`янихіна, О.А., Лук`янихін, В.О. та Кіясова, І.О., 2021. Методи оцінювання ефективності системи управління персоналом організації. Вісник Сумського державного університету. Серія Економіка, № 1, с. 26-33.